

HÖGSTA DOMSTOLENS

BESLUT NR sö 203

Sida 1(5)

Mål/Ärende nr
Ö 1332/85

meddelat i Stockholm den 18 april 1989

KLAGANDE

1. Solel Boneh International Ltd, Solel Boneh Square,
HAIFA, Israel
 2. Water Resources Development (International) Ltd,
Solel Boneh, P.O.B. 4798, HAIFA, Israel,
- båda i det följande gemensamt benämnda Israelparten.
Ombud för 1 och 2: advokaten Jörgen Bengtsson, Box 1330,
111 83 STOCKHOLM

MOTPARTER

1. Republiken Uganda, Office of the Minister of Finance,
P.O. Box 103, ENTEBBE, Uganda
 2. The National Housing and Construction Corporation
of Uganda, P.O. Box 659, KAMPALA, Uganda,
- båda i det följande gemensamt benämnda Ugandaparten.
Ombud för 1 och 2: advokaten Jens Pedersen, Box 7269,
103 89 STOCKHOLM

SAKEN

Svensk domstols behörighet i mål om klander av skiljedom m m

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET

Svea hovrätt, avd 5, beslut den 9 juli 1985, SÖ 44

	Postadress	Telefon	Expeditionstid
HÖGSTA DOMSTOLEN	Box 2066 103 12 STOCKHOLM	08-617 64 00	08.45-12.00 13.15-15.00

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen fastställer det slut vartill hovrätten kommit.

Det åligger tingsrätten att i samband med målet efter dess återupptagande pröva frågan om rättegångskostnader i Högsta domstolen.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Israelparten har yrkat att käromålet avvisas i sin helhet samt att motparterna förpliktas att solidariskt ersätta Israelparten dess rättegångskostnader vid tingsrätten och i hovrätten med där yrkade belopp.

Ugandaparten har bestritt ändring av hovrättens beslut.

Israelparten har fordrat ersättning för sina rättegångskostnader i Högsta domstolen.

SKÄL

Ugandapartens klandertalan avser att skiljedomen skall hävas enligt 21 § första stycket 3 lagen om skiljemän därför att skiljemannen inte var utsedd i behörig ordning. För klandertalan enligt 21 § finns särskilda forumbestämmelser i 26 § första stycket samma lag. Enligt dessa forumbestämmelser är Stockholms tingsrätt behörig att uppta målet, om behörig domstol saknas enligt bestämmelserna i övrigt. När båda parter saknar anknytning till Sverige, kan denna bestämmelse om s k reservforum inte utan vidare anses tillräcklig för att grunda svensk domsrätt. I målet är emellertid fråga om en svensk skiljedom. Med hänsyn härtill får svensk domsrätt anses föreligga beträffande klandertalan mot domen.

Israelparten har som skäl för sitt yrkande om avvisning av Uganda-

partens klandertalan anför, att parterna genom skiljeavtalet avstått från att dra tvisten inför svensk domstol. Israelparten har därvid åberopat artikel 29 i Internationella handelskammarens förliknings- och skiljedomsreglemente i 1955 års lydelse, enligt vilken bestämmelse parterna utfäster sig att - i den mån detta lagligen låter sig göra - avstå från talan mot skiljedomen. I Högsta domstolen har Israelparten även åberopat att parterna efter det att tvist uppkommit utfäst sig att avstå från klandertalan genom att den 8 januari 1974 underteckna ett uppdragsdokument (Terms of Reference), i vilket hänvisning görs till nyssnämnda förliknings- och skiljedomsreglemente.

Svensk rätt utgår från att en part i skiljeförfarande inte skall vara berättigad att vid domstol överklaga skiljedomen i materiellt hänseende; lagen om skiljemän bygger på denna förutsättning. Enligt 21 § kan däremot part angripa skiljedomen på grund av vissa allvarliga fel i formellt avseende och få den upphävd av domstol.

I målet är fråga om parter utan anknytning till Sverige. För sådana parter får det anses vara möjligt att - även innan tvist uppkommit - träffa avtal som begränsar parts rätt att inför svensk domstol angripa skiljedomen på grund av formella brister. Mot Ugandapartens bestridande kan emellertid inte anses visat att parterna i förevarande fall genom hänvisningen till förliknings- och skiljedomsreglementet eller på annat sätt träffat avtal om sådan begränsning som utesluter den klandertalan Ugandaparten väckt.

På grund av det anförda skall Israelpartens invändning om rättegångshinder ogillas såvitt avser Ugandapartens klandertalan.

Som grund för sin talan om ogiltigförklaring av skiljedomen har Ugandaparten åberopat 20 § första stycket 1 lagen om skiljemän och anför, att giltigt skiljeavtal inte förelegat, eftersom skiljeavta-

let förfallit enligt 8 § andra stycket samma lag. I fråga om talan om ogiltigförklaring av en skiljedom innehåller lagen om skiljemän, till skillnad från vad som är fallet beträffande klandertalan, inte någon forumbestämmelse.

Israelparten har bestritt svensk domsrätt beträffande Ugandapartens talan om ogiltigförklaring under åberopande av att forum saknas i Sverige.

Sverige har anslutit sig till 1958 års New Yorkkonvention om erkännande och verkställighet av skiljedomar. Enligt artikel V 1 e) i konventionen får verkställighet av skiljedom vägras, om den part mot vilken skiljedomen åberopas bevisar att skiljedomen undanröjts eller dess verkställighet uppskjutits av behörig myndighet i det land i vilket den meddelats eller enligt vars lag den meddelats. Detta talar med styrka för att det bör vara möjligt att i särskild rättegång få till stånd en domstolsprövning i Sverige inte bara i fråga om de i 21 § lagen om skiljemän upptagna klandergrunderna utan också i fråga om de i 20 § upptagna ogiltighetsgrunderna. Det råder t ex inte någon alltigenom klar gräns mellan de omständigheter som kan åberopas till stöd för en klandertalan enligt 21 § och sådan omständighet som gör skiljedomen ogiltig enligt den av Ugandaparten åberopade bestämmelsen i 20 § första stycket 1.

När det gäller en talan mot Israelparten saknas behörig domstol enligt allmänna processuella bestämmelser. Med beaktande av vad nyss anförts om förhållandet mellan klandertalan och talan om ogiltighet får det emellertid anses motiverat att beträffande talan om ogiltighet analogiskt tillämpa 26 § första stycket lagen om skiljemän.

Med hänsyn till det anförda får även beträffande den av Ugandaparten väckta talan om ogiltighet av skiljedomen svensk domsrätt anses föreligga och Stockholms tingsrätt anses behörig att pröva denna talan.

Även i fråga om Ugandapartens talan om ogiltighet av skiljedomen har Israelparten invänt att parterna avstått från all talan mot domen genom att de undertecknat 1974 års uppdragsdokument. I denna del gäller samma bedömning som i det föregående gjorts beträffande Ugandapartens klandertalan.

På grund av det anförda skall Israelpartens invändning om rättgångshinder ogillas även såvitt avser Ugandapartens talan om ogiltigförklaring.

Per Bohölm

I avgörandet har deltagit: justitieråden Höglund, Rydin,
Lars K Beckman (referent), Solerud och Törnelli
Föredragande revisionssekreterare: Bohölm